

Stadsvandring Ronneby

Under vandringen uppenbarar sig plötsligt tre personer som ansluter sig till gruppen: Korva-Hulda, Brev-Pelle och Flyktajössen. De har alla stannat i de åldrar de var på 1890-talet ungefär, vilket gör Korva-Hulda till en ung kvinna i tjugooårs-åldern, Brev-Pelle är cirka trettio och Flyktajössen är drygt 70 år. Först kommer Korva-Hulda.

KORVA-HULDA

(Går och ropar) – Mor Lina! Mor Lina! (Till gruppen) – Ja, ni får ursäkta att jag ropar, men Lina, det är min gamla mor det, se. Mor Lina hon startade ett skär-kött-eri här nere på Kyrkogatan, i det röda timrade huset. Nu är hon lite gammal och skröplig, men det är väl inte mer än man kan begära av en som är född 38. Ja, 1838, alltså. Självt var jag bara i tjugooårsåldern vid tiden för förra sekelskiftet. Det var ungefär då som jag fick ta över skär-kött-eriet. Mor har fortsatt att hjälpa till, hon, så gott hon kunnat. Hon tar vara på magen och tarmarna från slaktar'n, så att vi kan göra de bästa korvarna i hela sta'n, i vårt skär-kött-eri. Magen och tarmarna, det är det som slaktarn kallar för "räntan", så mor Lina hon kallas också för Räfte-Lina. Och mej kallar dom visst för Korva-Hulda.

Far min, han var målaregesäll. Ja, han blev aldrig något annat. En riktig slarver var han, både på det ena och det andra viset. Ibland var han borta hemifrån, far. Två månader kunde han vara borta, sedan kom han tillbaka igen. Vatten å bröd hade han fått under tiden. Men det var lugnast när han var borta. Mina bägge bröder var det inte heller nå'n ordning med. Nä, bäst var det när mor och jag fick rå oss själva. Då stoppade vi våra korvar och sålde till de rika borgarna i sta'n.

Kan ni tänka er det förresten, att när jag föddes, då var Ronneby bara en köping! Det blev inte stad förrän jag var tre år gammal.

Brev-Pelle kommer.

BREV-PELLE

Korva-Hulda! Har du nå'ra isterband te' mej idag då?

KORVA-HULDA

Nä men se, Brev-Pelle! Var det masskorsband du skulle ha?

BREV-PELLE

Jojo, kvick och slagfärdig, nog känner man igen Korva-Hulda alltid. Nu ska hon inte vara spydig bara för att en råkar va' brevbärare. Jag är faktiskt en mycket omtyckt brevbärare här i sta'n. Det är möjligt att inte så många känner till mitt riktiga namn, Nils Petersson. Men alla vet vem Brev-Pelle är.

KORVA-HULDA

Ja, det går väl inte å ta miste på.

BREV-PELLE

Nej, och inte bara sta'ns invånare förresten. Gästerna vid Brunnen håller också noga reda på vem jag är, minsann. Om somrarna kommer de vallfärdandes hem till min trädgård för att titta på fåglarna.

KORVA-HULDA

Sicka stolle-fasoner.

BREV-PELLE

Hela trädgår'n har jag hägnat in med nät. Och där inne håller jag starar och duvor och näktergalar och till och med papegojor. Stararna släpper jag ut om mornarna, och se'n kommer de hem igen på kvällen. Och brunns-gästerna betalar för att titta på.

KORVA-HULDA

Ja, de små stollarna föder den store.

Flyktajössen ansluter till de övriga.

FLYKTAJÖSSEN

Ser man på, Brev-Pelle! Var har du porträttet du gjorde av mej?

BREV-PELLE

Det är inte framkallat ännu, Jöns. Du vet att du inte har kredit hos mej längre, så du får allt betala i förskott den här gången, annars framkallar jag inte ditt fotografi.

FLYKTAJÖSSEN

Där hör man! Ändå torde jag vara den största kändisen av oss tre.

KORVA-HULDA

Va' sa' han? Kändisen? Vad är det för ord?

BREV-PELLE

Jag har ingen aning vad han menar.

FLYKTAJÖSSEN

Jag menar att jag tillhör de mer notabla invånarna i Ronneby. En som det pratas om.

KORVA-HULDA

Jo, nog pratas det om Flyktajössen! Eller hur du, Brev-Pelle?

BREV-PELLE

Ja, åtminstone om hans vådliga färd nerför ån, som slutade på en sten mitt ute i forsen.

FLYKTAJÖSSEN

Får jag bara påminna om att självaste kungen vet vem Jöns Flykt är! Kronobåtsman Jöns Flykt, det är jag det.

KORVA-HULDA

Kronobåtsman, och jag som trodde han var skräddare. Nåja. Förresten, vilken kung?

FLYKTAJÖSSEN

Kung Oscar, så klart. Oscar den andre. Jag rodde honom från kaffestugan vid Silverforsen och ner till Lycksalighetens ö, som ligger här precis ovanför fallet.

BREV-PELLE

Ja, i så fall hade majestätet tur att han klarade sig helskinnad ifrån det äventyret!

FLYKTAJÖSSEN

Jag har ju ett roddbåtsrederi som rör passagerare från Lycksalighetens ö och upp till Silverforsens kaffestuga. Mest är det ju brunngäster, förstås. I vanliga fall har jag roddarpojkar från idrottsföreningen som rör. Men den här gången, när kungen var på besök, såg jag till att själv vara med i roddarlaget.

KORVA-HULDA

Fjäskat för överheten, det har skräddar'n alltid gjort.

FLYKTAJÖSSEN

Nåja, i kungliga flottan fick man lära sej att visa aktning för de överordnade. Men det har väl Hulda aldrig brytt sej om.

KORVA-HULDA

Nehej, det har det inte varit så mycket bevänt med hemma hos Hulda Svensson.

BREV-PELLE

Kan vi inte få höra historien om när Flyktajossen satt fast på stenen i stället?

FLYKTAJÖSSEN

Nej, det är väl inte nödvändigt att dra upp den gamla historien...

BREV-PELLE

I så fall berättar **jag** den, så får du lägga te' se'n, ifall det är nå't jag glömmer.

KORVA-HULDA

Ja, dra det du, Brev-Pelle, så kommer berättelsen så att säga som ett brev på posten!

BREV-PELLE

Ja, det var alltså så att Jösse var ute på ån en tidig morgon för att fiska. Men åran brast, och Jösse eka rycktes med av strömmen och for nerför fallet. Den törnade mot en stor sten och gick i tusen bitar. Jösse själv blev sittande på stenen mitt ute i vattnet, blåslagen och blödande. Folk kom springande med långa stegar som de sköt ut till Jösse på stenen så att han kunde komma iland.

KORVA-HULDA

Ja, och sedan den da'n kallas stenen för Skräddarestenen!

FLYKTAJÖSSEN

Men gumman därhemma, Stina, hon var inte nådig och tas med när jag kom hem. Hon trodde hon såg ett spöke när jag uppenbarade mig i dörrhålet.

BREV-PELLE

Ja, du hade väl tatt dej ett par järn innan också, förstås.

FLYKTAJÖSSEN

Jo visst, men det är hon van vid. Men jag får nog medge att jag inte var nå'n grann syn den gången, det var jag inte.

KORVA-HULDA

Kan det ha varit så stor skillnad?

BREV-PELLE

(Skrattar) – Knappast, va?

FLYKTAJÖSSEN

Kan ni tänka er: Moderna människor som vandrar runt här uppe i Bergslagen, dom ser bara dom gamla husen, och tycker att här är så pittoreskt. Men dom ser kanske inte människorna som en gång bodde här, levande människor av kött och blod.

BREV-PELLE

(Med en nick mot Korva-Hulda) – En del av människorna levde minsann av kött och blod också.

FLYKTAJÖSSEN

Har vi tur så blir en del av oss människor som levde då, ihågkomna som "original".

BREV-PELLE

Ja, och det fanns många fler än vi som förtjänar det epitetet. Minns ni Katt-Hilma, med alla sina katter?

KORVA-HULDA

Ja, och Tidens Tecken, hon som sålde adventisternas tidning.

FLYKTAJÖSSEN

Ja, hon kunde minsann vara nästan lika slagfärdig som du, Hulda!

KORVA-HULDA

Men bara nästan!

BREV-PELLE

Det har funnits många gamla original i Ronneby. Och vi är väl tre av dom.

FLYKTAJÖSSEN

Men det ska jag säga, jag har då ingenting emot att bli kallad original.

KORVA-HULDA

Nä, inte jag heller. Jag är hellre original än kopia!

BREV-PELLE

Och nu har vi hjälpt till att göra tiden kring det förra sekelskiftet levande. Då är det väl bäst att vi drar oss tillbaka till vår tid igen.

De vandrar iväg och försvinner bort i en gränd.

KORVA-HULDA

(Hörs ropa medan hon går bortåt) – Mor Lina...!

– Slut –